

NOTAT 2024-03

Europa-Kommissionens Education and Training Monitor 2023

Europa-Kommissionens årlige rapport Education and Training Monitor, blev udgivet den 30. november 2023. Hensigten med dette notat er at skabe et generelt overblik over rapporten og fremhæve relevante pointer. Derudover vil der blive fremhævet områder, hvor fagbevægelsen direkte eller indirekte har været med til at åbne Kommissionens øjne for nationale problematikker.

Kort om rapporten

Education and Training Monitor er en del af Kommissionens uddannelsesovervågning af EU-medlemsstaterne. Rapporten overvåger udviklingen i forhold til de mål, der er vedtaget som en del af det europæiske uddannelsesområde. Analysen i rapporten indgår i evalueringen af medlemsstaternes bredere socioøkonomiske fremskridt via den årlige budget- og strukturpolitiske koordinering, det såkaldte europæiske semester.

Der er vedtaget syv mål for det europæiske uddannelsesområde:

1. Inden 2025 skal 60 % af de nyuddannede fra de erhvervsrettede uddannelser have haft adgang til arbejdsbaseret læring under deres uddannelse.
2. Inden 2025 skal mindst 47 % af alle voksne i alderen 25-64 år have deltaget i et læringsforløb inden for de seneste 12 måneder.
3. Inden 2030 skal antallet af 15-årige, som er dårlige til læsning, matematik eller naturfag, ned under 15 %.
4. Inden 2030 skal antallet af ottendeklasses elever med ringe færdigheder i IT-fag ned under 15 %.
5. Inden 2030 skal mindst 96 % af alle børn i alderen mellem 3 år og alderen for obligatorisk skolestart deltage i førskoleundervisning og børnepasning.
6. Inden 2030 må ikke mere end 9 % af alle elever forlade uddannelsessystemet tidligt
7. Inden 2030 skal mindst 45 % af de 25-34-årige have færdiggjort en videregående uddannelse

Education and Training Monitor indeholder en komparativ rapport, 27 landerapporter og et monitoreringsredskab, den udkommer hvert år sammen med European Education Area Progress Report.

Nyttige links:

- Hovedsiden kan findes [her](#).
- Den komparative hovedrapport kan findes [her](#).
- De 27 landerapporter kan findes [her](#).
- Datasiden kan findes [her](#).

- European Education Area Progress Report kan findes [her](#).
- ETUCEs kommentar til rapporten kan findes [her](#).

Den komparative hovedrapport

Den komparative hovedrapport har i dette års udgave fokus på lærermangel (her forstået som både pædagog-, lærer- og undervisermangel) og professionernes tiltrækning. Kommissionen konkluderer i rapporten, at der er lærermangel i alle EU-lande på minimum et af uddannelsesområderne. Der bliver derfor, i forlængelse af afsnittet om lærermangel, undersøgt hvordan de forskellige professioner kan gøres mere attraktive. Her undersøges parametre som arbejdstid, løn og mulighederne for at blive lærer. De forskellige data kan findes i Monitor Toolbox [her](#). Ét af de områder, hvor Danmark skiller sig ud, er lønniveauet for danske lærere i forhold til arbejdstagere med samme uddannelsesniveau; danske lærere tjener således 19,7 % mindre end gennemsnittet (figur 4).

Det fremgår af den komparative rapport at:

- Danmark er et ud af seks EU-lande som har nået EU-målet (96 %) for deltagelse af unge over tre-år i uddannelse (dagtilbud).
- Danmark har med en pasningsgrad på 74,7 % den højeste andel af børn under 3 år i formel børnepasning i EU.
- Danmark har meget få undervisere med indvandrerbaggrund sammenlignet med antallet af indvandrere.
- Danmark er blandt de dårligste lande til at anvende Erasmusmidler.
- Danmark er kun overgået af Sverige i antallet af voksne der har deltaget i efter- og videreuddannelsesaktiviteter.

Den danske landerapport

Landerapporten for Danmark gør status på en række [nøgleindikatorer](#) for uddannelsessystemet. Her er en række resultater især bemærkelsesværdige.

- **Andelen af ikke EU-indfødte der har bestået eller er tilknyttet en tertiær uddannelse er faldet fra 49,5 % til 42,5 %.** Det skal dog ses i lyset af at andelen var steget fra 40,7 % i 2020 til de 49,5 % i 2021.
- **Andelen af elever der forlader uddannelsessystemet tidligt er steget for andet år i træk.** Fra 2020 til 2021 steg antallet fra 9,3 til 9,8 %, denne tendens er fortsat med en stigning på 0,2 procentpoint, så tallet for 2022 er på 10,0 %. EU's 2030-mål er 9 %. Andelen for ikke EU-indfødte borgere er 2,1 procentpoint højere (12 %) end andelen af indfødte borgere (9,9 %), dette er den næstmindste forskel i Europa.

- **4 ud af 10 nyuddannede lærere dropper lærerprofessionen inden for fem år.** Kommissionen konstaterer ud fra dette, at lærerprofessionen ikke er attraktiv for nyuddannede lærere i grundskolen. Ligesom i de andre landerapporter bliver der undersøgt parametre som;
 - Fastansættelse: 96,8 %.
 - Arbejdstid: 38,9 timer om ugen.
 - Mulighed for karriereavancement: begrænset.
 - Den offentlige anseelse af professionen: lidt mere positiv end EU-gennemsnittet.
 - Mulighed for mentorordninger: mindre udviklet.

Kommissionen trækker indirekte en tråd mellem det store frafald fra professionen og de begrænsede muligheder for karriereavancement samt de mindre udviklede mentorordninger.

Derudover gennemgår den danske landerapport udviklingstendenser inden for de respektive uddannelsessektorer i Danmark.

Dagtilbud (0-6-årsområdet)

Der bliver i landerapporten sat fokus på den store forskel i kvalitet af børnepasning for børn under 3 år. Kommissionen henviser til en [kvalitetsundersøgelse](#) af institutioner til førskoleundervisning og børnepasning for børn under 3 år i kommuner, her blev det konkluderet, at kun 13 % havde god kvalitet og 49 % tilstrækkelig kvalitet.

Kommissionen fremhæver minimumsnormeringer som et af de regeringstiltag, der skal sikre en større national lighed i kvalitet.

Kort inden offentliggørelsen af Education and Training Monitor, blev manglen på pædagoger adresseret inden for rammeværket for Det europæiske uddannelsesområde. Det gjorde den med rapporten [Staff shortages in early childhood education and care](#). ETUCE har kommenteret på rapporten [her](#). I den sammenhæng kan det nævnes at BUPL i samarbejde med ETUCE afholdte et event i november 2023, for at sætte fokus på de udfordringer der observeres og mulige strategier til at gøre professionen mere attraktiv, der kan læses mere om eventet [her](#).

Grundskole

Kommissionen bider mærke i, at folkeskolereformen ikke har haft den ønskede virkning.

"Reformen trådte i kraft i 2014/2015. Ifølge den seneste [evaluering](#) er ingen af de tre nationale mål — (1) at støtte alle elever, (2) mindske betydningen af den socioøkonomiske baggrund og (3) styrke tilliden og trivslen — blevet nået."

Der bliver også kommenteret på, at den store kommunale autonomi skaber store forskelle kommunerne i mellem. Især i forhold til finansieringen af folkeskolen. Denne forskel skaber også forskelle i lærernes arbejdsvilkår kommunerne imellem.

Danmarks Lærerforening (DLF) er citeret tre gange i Education and Training Monitor, de er citeret i forhold til [digitalisering](#), [lærerjobbet skal være attraktivt](#) og at [4 ud af 10 læreruddannede ikke arbejder i folkeskolen](#).

VUC-, erhvervs- og Gymnasialeuddannelser

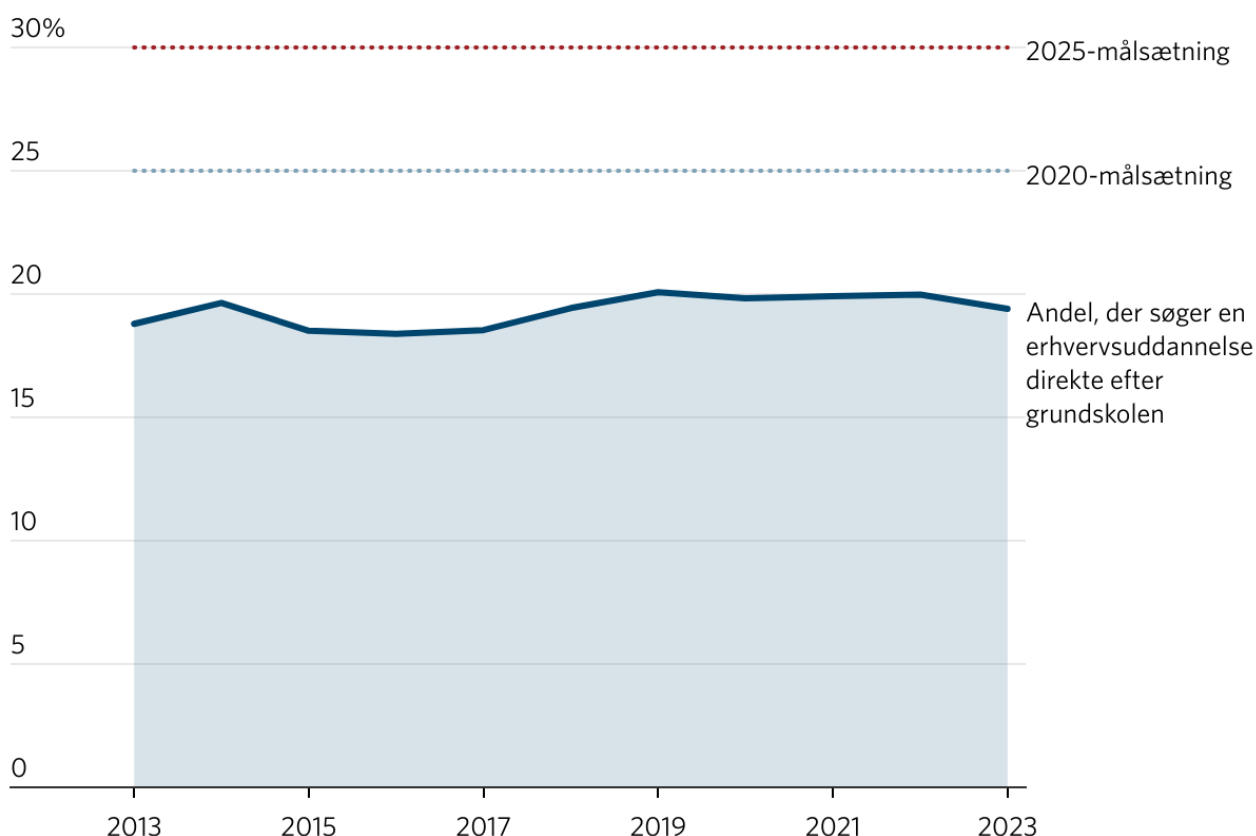
Den faldende deltagelse i VUC-uddannelserne vækker undren hos Kommissionen, da de pointerer at store befolkningsgrupper mangler grundlæggende færdigheder i læsning og matematik. Uddannelsesforbundets analyse af [halveringen i antallet af VUC-lærere de sidste fem år](#) bliver brugt som belæg for dette.

Kommissionen anser det som positivt, at Danmark moderniserer sine erhvervsuddannelser, og at målet for 2025 om at øge andelen af en ungdomsårgang, der vælger en erhvervsuddannelse, er blevet hævet med 5 procentpoint i forhold til målet for 2020. Dette betyder nu, at målet er 30 % i stedet for tidligere 25 %.

Nedenunder er der indsat en analyse fra [Arbejderbevægelsens Erhvervsråd](#) der viser udviklingen siden 2013.

Hver femte ung søger en erhvervsuddannelse

Figuren viser, hvor stor en andel af afgangseleverne i 9. og 10. klasse, der har søgt en erhvervsuddannelse.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE pba. tal fra BUVM

De gymnasiale uddannelser får ikke tildelt meget plads i rapporten, hvilket konsulent og international sekretær ved GL Jasper Holm dog pointerer som en positiv ting, der kan læses mere om dette i denne artikel [nye signaler i europæisk uddannelsesdebat](#).

Videregående uddannelser

Danmark har med 49 % nået EU-målet på 45 % for færdiggørelse af en videregående uddannelse. Gennemførelsen af videregående uddannelser varierer dog meget mellem byer og landdistrikter. Kommissionen fremhæver Regeringens udflytningsaftale af videregående uddannelser, som det væsentligste initiativ til at imødegå denne tendens.

Under overskriften *"Regeringen sigter mod at forbedre kvaliteten af de videregående uddannelser, bl.a. ved at revidere studieprogrammernes struktur"* beskriver Kommissionen i brede træk, hvordan Reformkommissionens anbefalinger til en omstrukturering af kandidatuddannelserne. Kommissionen beskriver de nye kandidatveje som værende af højere kvalitet og mere målrettet mod arbejdsmarkedet. DM har afgivet [høringsvar](#) til forslaget til den relevante lovændring, der ikke var vedtaget da Kommissionen beskrev det i rapporten.